

Ajuntament de Lleida
Regidoria de Medi Ambient i
Horta

Visita guiada pels Camps Elisis

Més de 100 anys d'història

Secció de Parcs i Jardins.

VISITA GUIADA CAMPS ELISIS

El Parc dels Camps Elisis, és un parc de titularitat municipal que data de l'any 1864. Promogut per l'alcalde Fuster, el qual té un bust en un dels jardins.

Aquest parc consta de diferents zones enjardinades, la majoria de les quals és basen en la tècnica del Jardí Americà, consistent en tenir unes zones de gespa amb diferents espècies d'arbres plantats. Tot i amb això tenim un exemple de Jardí d'estil Francès amb referència als Jardins de Versalles, els quals consten de zones enjardinades amb gespa, tanques vegetals, arbusts amb diferents formes i parterres amb diferent planta de temporada i perenne.

En els jardins hi trobem zones amb diferents fonts que combinades amb zones de gran ombra les quals confereixen un aire de tranquil·litat cosa desitjada en moments de stress o temps calorós.

Els arbres més representatius del Parc són, el plataner (*Platanus x hispanica. L*), el til·ler (*Tilia platyphyllosz. L*), la magnòlia (*Magnolia grandiflora. L*) i el ginkgo (*Ginkgo biloba. L*). Aquests són els més nombrosos degut a que delimiten les zones de passeig de les zones amb gespa.

Els Plataners que conformen el Passeig Central són originaris de la primera plantació, això representa una edat aproximada per alguns dels individus de més de 125 anys. Tot i això molts han estat substituïts en el temps per exemplars més joves.

Les Magnòlies que conformen l'ombra a la zona de les fonts són plantades a posteriori, tenint un edat aproximada de 50 anys. En elles, molts ocells hi han fet el seu niu, el soroll dels quals, és barreja amb la remor de l'aigua i l'ombra que tenim damunt oferint un ambient relaxat.

Secció de Parcs Jardins.

Els Til·lers els troben en el límit més allunyat de la circulació de vehicles que disposa el parc, ofereixen una gran quantitat d'ombra i alhora un baix nivell de sorolls. Són els encarregats de delimitar la zona dels jocs infantils i de passeig. Els Ginkgos tenen una edat menys avançada degut a un plantació més recent els ginkgos en el moment de la seva plantació van aportar un aire diferent als jardins. Conformen un passeig amb dedicat a aparcament.

Feta aquesta breu descripció, estructurarem la visita en diferents parts realitzades de forma simultània, una en la qual farem una descripció de les espècies vegetals que podem trobar en el Parc, una altra en al qual farem un repas a l'història dels Camps Elisis, des de la seva inauguració fins al dia d'avui i una última part dedicada a l'explicació de les tasques que realitza la Brigada de Jardineria en el manteniment i conservació del Parc.

Secció de Parcs i Jardins.

Visita botànica

Aquest és un dossier representatiu de la vegetació existent en el recinte dels Camps Elisis. En aquest dossier hi són incloses tant les plantes de caràcter arbustiu com els arbres pròpiament formats. No s'inclouen les plantes de temporada, les quals per raons de temporalitat canvien d'espècie en funció de l'època de plantació.

Les espècies més representatives esmentades abans, tindran un tractament individual, les altres i degut a la seva extensió tindran un tractament de caire més general.

Secció de Parcs i Jardins.

1. Platanus x hispànica Mill. (*Platanus acerifolia* (Aiton) Willdenow)

FAMÍLIA: Platanaceae

ORIGEN: Es una subspècie provenint d'un creuament entre *Platanus orientalis* x *Platanus occidentalis*, creuament que probablement va ocórrer a la Península Ibèrica tot i que les varietats citades abans provenen d'Orient i l'Amèrica del Nord.

DESCRIPCIÓ: Es un arbre de port gran amb exemplars que arriben a tenir fins a 25 metres d'alçada. Tronc de forma cilíndrica, amb una escorça que periòdicament és va desprenen en plaques de color gris de diverses grandàries.

Fulles caduques, grans, de 15 a 25 cm de llarg. Nerviació palmada, formades per 3-5 lòbuls. Inflorescències en forma de petites boles on hi podem trobar flors dels dos sexes. Floreix a la primavera i dispersa les llavors incloses en les boles en l'època hivernal.

PLAGUES I MALALTIES: A la Ciutat de Lleida la incidència de malalties en plataners és quasi mínima, destacant algunes mostres de cendrosa (*Microsphaera alni* DC.), i d'antracnosi (*Gnomonia veneta* Kleb.) deguda a ferides o talls d'esporga mal fets. Les plagues tampoc són importants excepte quan parlem del tigre del plataner (*Corythuca ciliata*) que és mostra molt agressiu provocant fortes defoliacions.

La fusta del plataner té diverses utilitats en el món de l'ebenisteria, tot i no ser una fusta noble. L'aprofitament principal és l'ombra que produeixen en les zones on són plantats.

Secció de Parcs i Jardins.

2. Magnolia grandiflora. Linné

FAMÍLIA: Magnoliaceae

ORIGEN: És un arbre natural de la zona sud oriental dels Estats Units. Introduït a Europa en l'iniciï dels segle XVIII.

DESCRIPCIÓ: És un arbre de port cònic en la joventut, que és va arrodonint a mesura que arriba a edats més avançades en les quals adquireix un port de tipus globós. Pot arribar a tenir fins a 25 metres d'alçada, i perímetres de tronc de 1,5 metres. És un arbre de fulla perenne. Les fulles són de tipus coriàcies amb una lluentor en l'anvers i amb pilositat en el revers, tenen una longitud de 15-20 cm. La pilositat del revers és més present en l'estat juvenil de la fulla i amb el temps la perden. Les flors són de color blanc amb una coberta de color ocre més pilosa. En la floració l'obertura de les flors pot arribar a ser de 25 cm. La floració és dóna a l'iniciï de la primavera i dura tot l'estiu, amb unes fructificacions de color vermell en el final d'estiu.

PLAGUES I MALALTIES: No és coneixen grans plagues, ni malalties. En zones de gespa on trobem les magnòlies, poden aparèixer problemes de pudricions a nivell de coll.

Són arbres molt utilitzats en alineacions, donant molta ombra. Alhora són arbres amb capacitat de ser plantades en jardineres per donar més mobilitat a les magnòlies.

Secció de Parcs i Jardins.

3.- Tilia platyphyllos. Scopoli

FAMÍLIA: Tiliaceae

ORIGEN: És un arbre present en tota la Península Ibèrica i present en la major part d'Europa. El seu estrat de supervivència arriba als 1800 metres d'alçada.

DESCRIPCIÓ: És un arbre de port gran assolint unes alçades de 20-25 metres. La copa pren una forma de globus no molt ben determinada. Es diferencia de la *Tilia Cordata* L. en la pubescència de les branques. Les fulles són caduques, una mica serrades en els extrems i amb forma de cor.

Les flors són hermafrodites, amb una utilitat terapèutica abans de produir-se l'obertura. El peduncle floral surt d'una bràctea, que no és una fulla. El fruit apareix a la tardor, és un fruit de parets dures.

PLAGUES I MALALTIES: No són arbres amb massa problemes. Les malaies no són apreciables. En quant a plagues, la més representativa és l'aranya roja, (*Eotetranychus tiliarium* Hermann). El seu atac és molt intens i en el cas de no realitzar-se un tractament en el moment de l'inici de l'atac, la defoliació és molt gran, la qual cosa comporta un aspecte lleig i dona la sensació de mort de l'arbre.

Com els anteriors és un arbre que ofereix una gran ombra i alhora en la zona dels Camps Elisis on és troba ofereix una sensació molt gran de tranquil·litat.

Secció de Parcs i Jardins.

4.- Ginkgo biloba. Linné

FAMÍLIA: Ginkgoaceae

ORIGEN: Es una d'aquestes espècies que podem anomenar un fòssil vivent. Amb un origen oriental, té més de 150 milions d'anys. És creu que va ser conservada pels monjos xinesos degut a ser un arbre sagrat.

DESCRIPCIÓ: Es un arbre de port recte amb una gran envergadura de fins a 30 metres, amb una escorça llisa i sense gaires fissures. Tenen unes fulles en forma de ventall, reunides en grups de 3 o 5. Son plantes diòiques, amb peus masculins i femenins separats. Les flors masculines s'agrupen en inflorescències pèndules, els aments i les femenines sorgeixen d'una bràctea a la base de les fulles. Els fruits produïts pels peus femenins desprenen una olor desagradable quan cauen a terra, per la qual cosa és recomana no plantar en jardins. És un arbre de lent creixement i la primera fructificació l'assoleixen als 20 anys.

PLAGUES I MALALTIES: No s'ha donat el cas de malalties, ni plagues.

Secció de Parcs i Jardins.

Visita històrica

Corria l'any 1850 quan una sèrie d'aconteixements, el procés de desamortització, la construcció de la nova presó i la joventut que a Lleida precipitaren construcció d'un passeig a les afores del pont.

La clau d'aquest procés és el creixement de la ciutat cap a les afores, sobrepasant les muralles, obrint-se a l'exterior. La construcció de la nova presó tenia un cost de 199.000 rals, i els diners van sortir de l'arbrat de l'altre costat de pont. Pel que fa al procés de desamortització, la Llei declarava bens subjectes de venda en pública subhasta les propietats de l'Estat i de les corporacions, amb l'única excepció de les finques destinades a serveis d'utilitat general.

Abans de la construcció del Parc, la zona era un bosc de ribera, que comptava amb el riu com a màxim exponent.

La construcció de la carretera de Barcelona suggerí la possibilitat de construir un passeig al seu costat, però, això no és realitzà. Un regidor de l'Ajuntament de l'època proposà tallar els arbres i tornar-los a plantar de forma ordenada i amb bon gust, però tampoc és realitzà.

A meitat de segle presideix l'Ajuntament l'alcalde Mestres i troba damunt la taula, la desamortització i la construcció de la nova presó. aquest inicià un procés per recapatr diners per la presó i comença a idear un passeig en l'altra vora de riu.

Canvià l'alcalde i el nou, l' Alcalde Fuster, es convertí en l'autèntic impulsor del Parc. Nomenà una comissió que posà fil a l'agulla. Acordaren els amos de les serradores i el gremi d'espardenyers per abandonar el lloc que ocupaven i alhora és subhastà la tala de l'arbrat existent en el bosc, el qual assolí un preu a la baixa de 52.000 rals.

Aquests diners eren els destinats a la construcció de la presó, però en aquells dies havia d'arribar a Lleida la Reina Isabel II a inaugurar el pont del Ferrocarril, i els

Secció de Parcs i Jardins.

diners s'empraren en la festa de benvinguda. Per aquesta causa la presó no és va construir.

Sortosament l'anterior no va afectar la plantació " del otro lado del puente", la qual avançava lentament.

L'alcalde Fuster malalt va ser rellevat en el càrrec per l'alcalde Folch, que va ser el que va acabar les obres.

El 12 de Maig de 1864, s'inaugurà el "paseo del otro lado del puente".

El Parc s'anomena Camps Elisis, degut a que una empresa de Barcelona demanà la concessió de l'explotació del Parc, i aquesta empresa és deia Camps Elisis.

Els elements dels Camps Elisis

El Parc té com elements més característics el Passeig Central, el Teatre, el Café-Xalet, el Gurugú i la Portalada.

El Passeig.-

El Passeig, temps era temps, la gent hi passejava degut a que la ciutat sols tenia dos llocs per passejar, el Carrer Major i els Camps Elisis. Els Camps Elisis era el passeig del bon temps i de lluir la roba. Al maig és lluïa la roba d'estiu i al setembre la roba d'hivern.

A primera hora de la tarda els soldats i les minyones és trobaven, mentre la mainada feia de les seves, a mitja tarda les dones venien a esperar els seus marits.

El Teatre.-

El teatre ha tingut diferents fisonomies fins arribar a l'actual.

S'hi ha fet de tot des de sarsueles a peces teatrals, cuplés i actes polítics.

Hi varen passar artistes com Raquel Meller, la Bella Dorita, la Chelito i altres que hi cantaven peces com "El relicario", " La pulga" entre altres i també hi parlaren polítics com Cambó, Macià, etc.,.

Secció de Parcs i Jardins.

Tingué temps bons i dolents, fins que amb el pas del temps desaparegué i és convertí en un pavelló esportiu.

El Templel.-

Nasqué com un “entarimado” per als músics, després es va construir el templel i és va ficar de moda escoltar bona música prenent un cafetó en les taules del cafè.

El Cafè- Xalet.-

Es convertí en un punt de trobada per xerrar, fer un cafè i festejar.

El cafè en l'època del teatre funcionava molt en els entreactes del teatre. La gent sortia del teatre i feia un cafè o una copeta en el cafè fins que el so de la campana indicava que començava l'acte següent.

El Gurugú.-

El riu ha inundat tres vegades els Camps Elisis, l'any 1866, el 1907 i l'última el 1982. Totes varen tenir la seva importància i totes tenen les seves anècdotes.

Durant la primera el veïnat de Cappont es va trobar durant 15 dies incomunicat de la ciutat.

Amb la segona, que va ser molt més seriosa, vingueren barques de Tarragona per el traspàs del riu, alhora que el parc és tornà navegable. Amb aquesta riuada en els Camps Elisis s'hi va quedar molt fang que varen amuntegar i plantar de flors. Aquest pujollet va ser anomenat Gurugú, en record d'una gesta en la Guerra del Marroc.

La Portalada.-

L'entrada als Camps Elisis ha canviat tres vegades en diferents èpoques, la primera no tenia porta, com la segona, i era d'un estil més romàntic, la tercera i actual compta amb unes portes de ferro i té un estil més aviat neoclàssic.

Secció de Parcs i Jardins.

El Monument a l'Alcalde Fuster.-

El pianista Ricard vinyes, tornava cada any a Lleida i ofería un concert, on els diners recaptats anaven a obres de beneficència.

Els lleidatans pensaven que li devien alguna cosa a l'Alcalde Fuster, i en Ricard Vinyes li dedicà un concert i amb els diners recaptats és va construir el monument que porta el seu nom.

Epíleg.-

Ha partir de la desgràcia de la Guerra Civil, van anar decaient, encara que sempre s'han mantingut com a lloc de passeig i lleure tant per adults com per infants.

Avui en dia el xalet és troba reformat encara que manté l'estructura original és un lloc de copes de la nit lleidatana, això no significa que hagi perdut el seu encant sinó que enlloc de ser la festa al sol ara és dona a la lluna.

El parc avui en dia també és utilitzat com a Firal de les diverses fires que és realitzen a la Ciutat de Lleida, així com de les Festes Majors i altres esdeveniments.